

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Conciliorvm Omnivm Generalivm Et Provincialivm Collectio Regia

Ab anno DLXXVII. ad annum DXC.

Parisiis, 1644

Indictione I. Anno Ordinationis Eivs VIII.

urn:nbn:de:hbz:466:1-15221

GREGORII MAGNI PAPÆ I.
EPISTOLARVM LIBER VII.

INDICTIONE I. ANNO ORDINATIONIS EIVS VIII.

*De causa Maximi præuaricatoris, eiusque satisfactione,
& pœnitentia.*

LEVATVS est Maximus præsumptor in Dalmatia contra votum domni papæ Gregorii a militibus, per indictionem XI. & in contumacia vel præsumptione fuit annis VII. post hæc, post castigationem & flagella beatissimi atque apostolici papæ Gregorii egressus Dalmatias, venit in ciuitatem Rauennatensem ad beatissimum Marinianum archiepiscopum, & iactauit se tensus intra ciuitatem in media filice, clamans & dicens: Peccaui Deo, & beatissimo papæ Gregorio. Et acta pœnitentia per tres horas, currit exarchus Gallinicius, Castorius chartularius ecclesiæ Romanæ cum archiepiscopo Mariniano, & eleuatus cœpit ampliorem pœnitentiam coram eis agere. Tunc duxit eum ad sanctum corpus beati Apollinaris, & iurauit de omnibus quæ aduersus eum dicta de mulieribus vel ex schismate simoniacis fuerant, mixtum se non esse. Tunc reuertens Castorius chartularius adduxit secum diaconum eiusdem Maximi, nomine Stephanum, relatores omnium quæ a Maximo satisfacta essent. Tunc motus ad misericordiam beatissimus papa Gregorius, direxit pallium ad confirmationem eiusdem episcopi, id est VII. Kalendarum Septembris, indictione secunda.

EPISTOLA I.

GREGORII PAPÆ I.

AD SABINIANVM DIACONVM.

Dolet Maximum præuaricatorem contra consuetudinem ordinatum scripta fedis apostolicæ abscidisse.

Gregorius Sabiniano diacono.

DE causa Maximi præuaricatoris quid actum sit cognouisti. Sed postquam serenissimus dominus imperator

Concil. Tom. 13.

Dddd ij

iussiones transmisit vt ordinari minime debuisset, tunc ad altiorem superbiam erupit. Nam homines gloriosi viri patricii Romani ab eo premia acceperunt, eumque ita ordinari fecerunt, vt Antonium subdiaconum & rectorem patrimonii nisi fugisset occiderent. Ego autem epistolas transmisi, postquam eum ordinatum contra rationem cognoui, & contra consuetudinem, vt Missarum solennia celebrare non præsumeret, nisi prius a serenissimis dominis cognoscerem, quid de eius persona iussissent. Quæ scripta mea publice relecta, vel in ciuitate posita, publice scindi fecit, atque in contemptum sedis apostolicæ apertius exiliit. Quod ego qualiter patiar scis, qui ante paratior sum mori, quam beati Petri apostoli ecclesiam meis diebus degenerare. Mores etiam meos bene cognitos habes, quia diu porto: sed si semel deliberauero non portare, contra omnia pericula lætus vado. Vnde necesse est cum Dei auxilio periculo succurrere, ne cogatur excedendo peccare. Vide quæ dico, & pensa ex quanto dolore sunt. Peruenit vero ad me quia transmisit nescio quem clericum, qui diceret quia Malchus episcopus in custodia pro solidis occisus sit. De qua re vnum est quod breuiter suggeras serenissimis dominis nostris, quia si ego seruus eorum in morte Longobardorum me miscere voluisssem, hodie Longobardorum gens, nec regem, nec duces, nec comites haberet, atque in summa confusione esset diuisa. Sed quia Deum timeo, in mortem cuiuslibet hominis me miscere formido. Malchus autem episcopus neque in custodia fuit, neque in aliqua afflictione, sed die qua causam dixit, & addictus est, nesciente me, a Bonifacio notario in domum eius ductus est, cui & prandium factum est, ibique prandit, & honoratus est ab eo, & nocte subito mortuus est, quod iam dilectionem tuam arbitror cognouisse. Exhilaratum autem nostrum pro ea re dirigere volui. Sed quia iam eamdem causam actam existimaui, idcirco me retinui. Domno autem Romano dilectio tua dicat, quia pro Felice, sicut scripsit, ad virum excellentissimum magistrum epistolas, si Deus iusserit, facio, & per hominem meum transmittito. Nam modo postquam nulli alteri scribo, durum mihi fuit soli magistro scribere. Cui etiam dicendum est, quia Catellus palatinus substantiam eius, quantum Virigantinus dicit,

Grat. qu. 8.
20.

male exterminat. Cui vix potui imponere, vt expensas eidem Virigantino in monasterio quo lectioni vacat, & laborare non potest, parum aliquid de substantia matris suæ dare debuisset.

EPISTOLA II.

GREGORII PAPÆ I.

AD PETRVM EPISCOPVM CORSICÆ.

De conuertendis ab idolorum cultura: & de quinquaginta solidis baptizandis transmissis.

*Gregorius * Petro episcopo * Corsicæ.*

* al. Chry-
santha
* al. Spo-
letino.

SVSCEPTIS epistolis fraternitatis vestræ magnas omnipotenti Deo gratias retulimus, quia de congregatione multarum animarum nos dignatus es releuare. Et ideo fraternitas vestra solícite studeat opus quod cœpit, auxiliante Domino, ad perfectionem deducere. Et siue eos qui aliquando fideles fuerunt, sed ad cultum idolorum negligentia aut necessitate faciente reuersi sunt, festinet cum indicta pœnitentia aliquantorum dierum ad fidem reducere, vt reatum suum plangere debeant, & tanto firmiter teneant hoc ad quod Deo adiuuante reuertuntur, quanto illud perfecte defleuerint vnde discedunt: siue eos qui necdum baptizati sunt admonendo, rogando, de venturo iudicio terrendo, rationem quoque reddendo, quia ligna & lapides colere non debent, festinet fraternitas tua omnipotenti Domino congregare, vt in aduentu eius, cum districtus dies iudicii venerit, in numero sanctorum possit tua sanctitas inueniri. Quod enim opus vtilius & sublimius acturus es, quam vt de animarum viuificatione & collectione cogites, & tuo Domino, qui tibi locum prædicandi dedit, immortale lucrum reportes? Transmissimus autem fraternitati tuæ quinquaginta solidos pro vestimentis eorum qui baptizandi sunt comparandis, presbytero quoque ecclesiæ, quæ in Negeugno monte sita est, possessionem quam tua fraternitas petiit dari fecimus, ita vt quantum præstat, tantum de solidis, quos accipere consueuerat, minus accipiat. Vestra autem fraternitas petiit, vt sibi episcopum in ecclesiâ, quæ non longe ab eodem monte est, facere debeat; quod omnino libenter accepi,

D d d d iij

quia quantum vicina fuerit, tantum prodesse animabus illic consistentibus amplius poterit. Latorem vero præsentium per intercessionem sanctitatis vestræ acolythum fecimus, quem ad obsequia vestra retransmisimus, ut si in lucrandis animabus amplius feruierit, proficere amplius possit.

EPISTOLA III.

GREGORII PAPÆ I.

AD ANASTASIVM EPISCOPVM ANTIOCHENVM.

Consolatoriam scribit epistolam de aduersitatibus huius mundi, de barbarorum gladiis, ac diuersis aduersitatibus.

Gregorius Anastasio episcopo Antiocheno.

SVSCEPI epistolas suauissimæ beatitudinis vestræ, quæ pro verbis lacrymas pluebant. Vidi namque in eis nubem more suo in altum volentem, sed quamdam caliginem tristitiæ ferentem, nec penetrare in ipso exordio facile valui, unde & quo iret, quia pro ipsa quam dixi caligine ad plenum causas non intellexi. Hoc tamen sanctissimos vos semper, sicut & facitis, reducere ad mentem decet, quod prædicator gentium dicit: *In nouissimis temporibus instabunt tempora periculosa, & erunt homines seipso amantes, cupidi, elati, & cetera, quæ mihi labor est dicere, & vobis non est necessarium audire. Ecce in senectute vestra sancta beatitudo multis tribulationibus laborat, sed perpendat cuius sedem teneat. Numquid non illius, cui voce veritatis dictum est: Cum senueris, alius te cinget, & ducet quo non vis? Sed hæc dicens recolo quod sanctitas vestra in multis aduersitatibus etiam a iuuentute desudauit. Cum bono ergo rege dicat: Recogitabo tibi omnes annos meos in amaritudine animæ meæ. Sunt autem multi qui delectationem suam, sicut scribitis, de nostris sibi vulneribus faciunt: sed scimus qui dixit: Plorabitis, & flebitis vos; mundus autem gaudebit, vos autem contristabimini: vbi & protinus adiunxit: Sed tristitia vestra vertetur in gaudium. Quia vero iam prædicta patimur, restat ut etiam promissa sperare debeamus. Hi enim de quibus dicitis, quia ipsi addunt onera qui subleuare debuerunt, scio quia illi sunt, qui veniunt*

2. Tim. 3.
Ioan. 21.
Isa. 38.
Ioan. 16.
Math. 7.

in vestitu ouium, & intus sunt lupi rapaces. Sed tanto magis tolerandi sunt, quanto nos non solum per malitiosam mentem, sed etiam per religiosum habitum persequuntur. In hoc autem quod soli præ aliis habere appetunt, quod dignum non fuerat ut vel cum fratribus haberent, nullo modo turbamur; quia in omnipotenti Deo confidimus, quod hi qui aliena appetunt, etiam suis citius priuantur. Scimus enim qui dixit: *Quia omnis qui se exaltat humiliabitur.* Luc. 14. Et rursus scriptum est: *Ante ruinam exaltatur cor.* Prov. 16. His autem diebus, sicut inuenio, noua hæreticorum bella confurgunt, de quibus vestra beatitudini iam antea scripti, ita ut prophetas, euangelia, & dicta patrum omnia euacuare moliantur. Sed permanente vita vestrae sanctitatis, in protectoris nostri gratia speramus, quod eorum ora citius obmutescant, quæ contra soliditatem veritatis aperta sunt, quia & quamlibet acuti gladii immittantur, cum saxum feriunt, fracti resiliunt. Hoc autem magna Dei omnipotentis est gratia, quod in ipsis qui a sanctæ ecclesiæ doctrina diuisi sunt, vnitas non est: *Quoniam omne regnum in se diuisum non stabit.* Luc. 11. Et sancta ecclesia subtilius in sua semper eruditione instruitur, dum hæreticorum questionibus impugnatur, ita ut aperte impleatur quod per Psalmistam contra hæreticos de Deo dictum est: *Diuisi sunt ab ira vultus eius, & appropinquauit cor illius.* Psal. 54. Nam dum ipsi in suo prauo errore diuiduntur, cor nobis Deus appropiat; quia eruditi aduersitatibus, intellectum eius subtilius inuenimus. Quæ autem mala a barbarorum gladiis, quæ a peruersitate iudicum patimur, beatitudini vestrae narrare refugio, ne eius gemitum augeam, quem minuire consolando debueram. Sed in his omnibus auctoris nostri precepta consolantur dicentis: *Hæc locutus sum vobis, ut in me pacem habeatis. In mundo pressuram habebitis.* Ioan. 16. Penso enim quibus dictum est: *Hæc est hora vestra, & potestas tenebrarum.* Luc. 22. Si ergo potestas lucis postea erit, quia electis dictum est: *Vos estis lux mundi:* & sicut scriptum est: *Obtinebant eos iusti in matutino:* Math. 5. Psalm. 48. omne quod in hora & potestate tenebrarum patimur, lugendum non est. Indicat autem mihi suauissima sanctitas vestra, quod mecum, si potuisset fieri, sine charta & calamo loqui voluisset, & dolet quod nobis orientis pene & occidentis spatium interiacet. Sed

hoc quod sentio, verum dico, & in charta mihi mens vestra sine charta loquitur, quia in verba vestræ sanctitatis sola caritas sonat, & diuisi locis non sumus, qui ex dono omnipotentis Domini dilectionis vinculo coniuncti sumus. Cur igitur accipere pennas columbæ deargentatæ quæritis, quas iam habetis? Pennæ quippe eius sunt caritas Dei & proximi. Per ipsas enim sancta ecclesia euolat, per ipsas terrena omnia transcendit; quas si vestra sanctitas non haberet, ad me cum tanta caritate per epistolas non venisset. Rogo autem vt pro mei cordis infirmitate enixius oretis, quatenus omnipotens Deus mentem meam a malis omnibus pro vestra intercessione tueatur, & citius me de tot procellis huius tempestatis eripiat, atque in æternæ quietis litore perducatur. Benedictiones vero locupletissimas omnes quæ directæ sunt suscepi, quas mihi vir Dei pauper spiritu transmisti, de quibus dicitis: Quid enim debet pauper, nisi ea quæ paupera sunt? Sed nisi vos per humilitatis spiritum pauperes essetis, benedictiones vestræ locupletes non fuissent. Omnipotens Deus sua vos a malis omnibus protectione custodiat, & quoniam vita vestra bonis omnibus valde est necessaria, post longa adhuc tempora vos ad cælestis patriæ gaudia perducatur.

EPISTOLA IV.

GREGORII PAPÆ I.

AD BONVM EPISCOPVM MESSANENSEM.

De precio pro sepultura aliqua nunquam recipiendo,
vbi proponit exemplum Abrahæ,
& Sichimitarum.

Gregorius Bono episcopo Messano.

FILIVS noster Faustinus vir eloquentissimus ad nos veniens questus nobis est, quod pater eius quondam Peltrastus aliqua vestræ ecclesiæ, sepulturæ suæ gratia iuris alieni reliquerit. Et quidem quid de hac re sæculi leges habeant & ipsi nostis, & nos audiuimus: quia heres ad solvendum cogitur, si auctor eius vel testator aliena legauerit. Sed quia fraternitatem vestram lege Dei, non autem lege sæculi nouimus viuere, valde mihi iniustum videtur, vt calix electrinus, & puer qui cuiusdam ecclesiæ, in possessione

fessione eius positæ, diœceseos Consentinae ecclesiae esse
 perhibetur, a tua fraternitate teneatur. Cum enim & vir
 reuerendissimus Palumbus, nunc episcopus, tunc vero
 archidiaconus, ita fuisse testatus est, vos omnino eius fidei
 credere, & aliena restituere debuistis. * Tabulam vero au-
 ream quam prædictus vir moriens pariter reliquit confi-
 derare, vt arbitror, debuistis, quæ esset summa eius sub-
 stantiæ, si quid esset vnde hi quos reliquerat sustentari
 debuissent, & tunc pro sepultura eius accipere: cum se-
 cundum nostrum institutum noueris nos illicitam anti-
 quam consuetudinem a nostra ecclesia omnino vetuisse,
 nec cuiquam assensum præbere, vt loca humani corpo-
 ris precio possint adipisci. Nam si gentiles, vt arbitramur,
 viri Sichimitæ, Abrahæ pro Sara mortua, atque in
 loco proprio humanda sepulturam gratis obtulerunt, &
 vix magna eius importunitate coacti sunt, vt precium de
 loco sepulturæ perciperent, nos qui episcopi dicimur, de
 humanis fidelium corporibus pensa quid facere debe-
 mus. Hoc ergo fraternitatis vestræ iudicio committimus.
 Et hoc quoque nobis prædictus eloquentissimus vir que-
 stus est, Sifinium defensore ecclesiae tuæ irrationabiliter
 iuri suo mancipia competentia detinere. De quibus etiam
 iudicio sanctæ memoriæ Maximiani episcopi, vt ea de-
 tentor redderet, esse asserit definitum: sed eorum resti-
 tutionem hæctenus voluntarie distulisse. Hortamur ergo
 fraternitatem tuam, vt si manifeste causâ iam iudicata est,
 quæ statuta sunt compleantur. Alioquin deputato de-
 fensore ad fratris & coepiscopi Secundini nostri partes
 fac iudicium conuenire; vt dum cuius sint iuris manci-
 pia, de quibus quæstio vertitur, eius fuerit sententia de-
 claratum, nec hic præiudicium, nec ille videatur iniuriam
 sustinere.

* al. Fi-
bulam

Gen. 23.

AD BRVNICHILDEM REGINAM FRANCORVM.

Pallium Syagrio episcopo concedit. De sacris ordinibus præmio vel gratia non conferendis, & ne ex laicis repente fiant episcopi. Laudat eius erga Augustinum caritatem, hortaturque vt schismaticos ad concordiam reuocare, atque idololatriæ reliquias, & alia in regno suo vitia coercere studeat, & de codice transmissio.

Gregorius Brunichildæ reginæ Francorum.

QVANTA in omnipotentis Dei timore excellentiæ vestræ mens soliditate firmata sit, inter alia bona quæ agitis, etiam in sacerdotum eius laudabiliter dilectione monstratis: & magna nobis fit de Christianitate vestra lætitia, quoniam quos venerantes vt famulos reuera Christi diligitis, augere honoribus studetis. Decet enim vos, excellentissima filia, decet tales existere, vt subiectæ possitis esse Dominatori. In eo enim regnum potestatis vestræ & subiectis gentibus confirmatis, in quo timori omnipotentis Domini mentis colla subiicitis: & vnde vosmetipsas seruitio Creatoris subiicitis, inde vobis vestros subditos ad seruitium deuotius obligatis. Susceptis itaque epistolis vestris, valde nobis excellentiæ vestræ studium placuisse signamus, atque fratri & coepiscopo nostro Syagrio pallium dirigere secundum postulationem vestram volumus. Propter quod & serenissimi domni imperatoris, quantum nobis diaconus noster, qui apud eum responsa ecclesiæ faciebat, innotuit, prona voluntas est, & concedi hoc omnino desiderat. Atque multa de prædicto fratre nostro tam vobis, quam etiam aliis testificantibus, ad nos bona perlata sunt, maxime vitam eius Ioanne regionario ad nos remeante cognouimus. Et quid in fratre nostro Augustino fecerit audientes, Redemptorem nostrum benedicimus, quia eum sacerdotis nomen etiam operibus implere sentimus. Sed res plurimæ restiterunt, quæ nos hoc interim facere minime permiserunt. Primum siquidem quia is qui pallium ipsum venerat accepturus, schismaticorum errore tenetur implicitus. Deinde quod non id ex vestra petitione, sed ex nobis transmissum voluistis

intelligi. Extra hoc autē, quia nec is qui eo uti desiderat directa ad nos hoc sibi largiri speciali petitione poposcerat, & tantam causam nullo modo præbere sine eius postulatione debuimus; maxime quia & prisca consuetudo obtinuit, ut honor pallii nisi exigentibus causarum meritis, & fortiter postulanti dari non debeat. Nos tamen, ne vestræ excellentiæ desiderium sub prætextu cuiusquam excusationis forsitan videremur velle differre, dilectissimo filio nostro Candido presbytero pallium præuidimus dirigendū, iniungentes ei, ut vice nostra congrua id debeat obseruatione tribuere. Vnde necesse est, ut ex opere suo superscriptus frater & coepiscopus noster Syagrius, facta cum aliquātis episcopis suis petitione hoc sperare, atque eam prædicto debeat dare presbytero; quatenus digne eiusdem pallii usum cum Dei gratia valeat adipisci. Ut ergo hæc vobis cura ante oculos Creatoris nostri in fructu sit, Christianitatis vestræ sollicitudo diligenter inuigilet, & nullum, qui sub regno vestro est, ad sacrum ordinem ex datione pecuniæ, vel quarumlibet patrociniū personarum, seu proximitatis iure patiatur accedere; sed ille ad episcopatus, vel alterius sacri ordinis officium eligatur, quem dignum & vita & mores ostenderit; ne si, quod non optamus, honor venalis fuerit sacerdotii, simoniaca in illis partibus hæresis, quæ prima in ecclesia prodiit, & Petri sententia est damnata, confurgat, & regni vestri, quod absit, vires imminuat. Nam graue omnino, & ultra quam dici potest, facinus est, Spiritum sanctum, qui omnia redemit, venundari. Sed & hoc curæ vobis sit, ut quia, sicut nostis, neophytum egregius prædicator ad sacerdotii regimen omnino vetat accedere, nullum ex laico patiamini episcopum consecrari. Nam qualis magister erit, qui discipulus non fuit? aut quemadmodum ducatum gregi dominico præbeat, qui disciplinæ pastoris subditus ante non fuerit? Si cuius ergo talis vita consulerit, ut ad hunc dignus sit ordinem promoueri, prius ministerio debet ecclesiæ deseruire; quatenus longæ exercitationis usu videat quod imitetur, & discat quod doceat: ne forte onus regiminis conuersionis nouitas non ferat, & ruinæ occasio de prouectus immaturitate confurgat. Qualiter autem se excellentia vestra erga fratrem & coepiscopum nostrum Augusti-

Concil. Tom. 13.

Eccc ij

*Ioan. diac.
lib. 3. c. 5.*

*Iuo parte,
cap. 90.*

num exhibuerit, quantamque illi sibi Deo aspirante caritatem impenderit, diuerforum fidelium relatione cognouimus; pro qua gratias referentes, diuinæ potentia misericordiam deprecamur, vt & hic vos sua protectione custodiat, & sicut inter homines, ita quoque & post multorum annorum tempora in æterna faciat vita regnare. Præterea hos quos ab vnitae ecclesiæ schismaticorum error dissociat, ad vnitatem pro vestra mercede studeat reuocare concordia. Nam non ob aliud in ignorantia suâ hæctenus cæcitate voluuntur, nisi vt ecclesiasticam fugiant disciplinam, & peruersè habeant, vt voluerint, viuendi licentiam; quia nec quid defendant, nec quid sequantur intelligunt. Nos autem Calchedonensem Synodum, de qua illi sibi pestiferæ nebulas excusationis assumunt, per omnia veneramur & sequimur; & si quis de fide eius minuere aut addere aliquid præsumpserit, anathematizamus. Sed ita illos erroris labes imbibit, vt ignorantia suâ credentes vniuersam ecclesiam, atque omnes quatuor patriarchas, non ratione, sed malitiosa mente tantummodo refugiant; ita vt is qui ad nos a vestra excellentia missus est, cum quæreretur a nobis cur ab vniuersali ecclesia separatus existeret, se ignorare professus sit. Sed neque quid diceret, neque quid aliud audiret, valuit scire. Hoc quoque pariter hortamur, vt & ceteros subiectos vestros sub disciplina debeat moderazione restringere, vt idolis non immolent, cultores arborum non existant, de animalium capitibus sacrificia sacrilega non exhibeant; quia peruenit ad nos quod multi Christianorum & ad ecclesias occurrant, & quod dici nefas est, a culturis demonum non abscedant. Quoniam vero omnino Deo nostro hæc displicent, & diuinas mentes non possidet; prouidete vt ab his debeant illicitis salubriter coerceri; ne, quod absit, non eis ad redemptionem, sed pœnam, sacri fiat baptismatis sacramentum. Si quos igitur violentos, si quos adulteros, si quos fures, vel aliis prauis actibus studere cognoscitis, Deum de eorum correctione placare festinate; vt super vos flagellum perfidarum gentium, quod quantum videmus ad multarum nationum vindictam excitatum est, non inducat; ne si, quod non credimus, diuinæ ultionis iracundia sceleratorum fuerit actione commo-

ta, belli pestis interimat quos delinquentes ad reſtitu-
 nis viam Dei præcepta non reuocant. Neceſſe eſt ergo
 vt omni ſtudio & oratione aſſidua ad Redemptoris no-
 ſtri conuerti miſericordiam feſtinemus, vbi tutus omni-
 bus locus eſt, & magna ſecuritas. Nam illic quemquam
 folide perſiſtentem, nec periculum conterit, nec me-
 tus exagitat. Codicem vero, ſicut ſcripſiſtis, prædicto di-
 lectiſſimo filio noſtro Candido præbytero vobis offe-
 rendum transmittimus, quia boni veſtri ſtudii eſſe par-
 ticipes feſtinamus. Omnipotens Deus ſua vos protec-
 tione cuſtodiat, atque a perfidis gentibus regnum veſtrum
 ſui brachii extensione defendat, voſque poſt longa anno-
 rum curricula ad gaudia æterna perducatur. Data menſe
 Octobri, indiſtione prima.

EPISTOLA VI.

GREGORII PAPÆ I.

AD VENANTIVM EPISCOPVM LVNENSEM.

De monaſterio ſuo conſecrando.

Gregorius Venantio epiſcopo Lunenſi.

FRATERNITATIS veſtræ inſinuatione didicimus, quæ
 habentur in ſubditis, intra ciuitatem Lunenſem in do-
 mo te propria monaſterium ancillarum Dei pro veſtra
 deuotione fundaffe, quod in honore beati Petri apoſtolorum
 principis, & ſanctorum martyrum Ioannis & Pauli, atque
 Herme & Sebaſtiani deſideras conſecrari. Et ideo, frater
 cariſſime, ſi nullum corpus ibidem conſtat humatum, da-
 ta primitus a fraternitate tua donatione legitima, id eſt,
 calicem argenteum vnum habentem vncias ſex, patenam
 argenteam habentem libras duas, ſyndones duas, cooper-
 torium ſuper altare vnum, lecta ſtrata numero decem, in
 æramenis capita viginti, in ferramentis capita triginta, in
 ceſpite fundum Faborianum, & lumbricate in integro
 conſtitutum in territorio Lunenſi milliario ab vrbe ea-
 dem plus minus ſecundo, iuxta fluuium Macram, cum ſer-
 uis duobus, id eſt Mauro & Ioanne, & bouum parium vn-
 decim tantum, geſtisque municipalibus alligatis prædicti
 monaſterii oratorium abſque Miſſis publicis ſolemniter
 conſecrabis, & cetera ſecundum morem.

Eccc ij

Mense Nouembri, indictione prima.

EPISTOLA VII.

GREGORII PAPÆ I.

AD AMOS EPISCOPVM HIEROSOLYMITANVM.

De Petro acolytho fugituo.

Gregorius Amos episcopo Hierosolymitano.

CVM fraternitatem vestram confidamus Canonum statuta & vigorem diligere disciplinæ, ne clerici nostri vobis ad euitandam distractionem ecclesiastici ordinis falsitas surrepere valeat, eius culpam sanctitati vestræ indicare prospeximus, vt solitudine vestra disciplinæ possit submitti quam refugit. Comperimus autem quod Petrus acolythus, quem dilectissimo filio nostro Sabiniano diacono responsa ecclesiastica facienti obseruare in vrbe regia feceramus, fugiens ad vestram ecclesiam venerit. Quod si verum est, in tuto eum facere fraternitas vestra, & inuenta huc studeat occasione remittere. Aut si forte hoc metuens a vestra discesserit ecclesia, & per diuersa loca, ne comprehendi valeat, latitet, in omnibus parochiis vestris vt diligenter requiratur iniungite, & inuentum ad nos, sicut præfati sumus, transmittite: quem etiam volumus per vos, quia sit communionem priuatus, agnoscere, nec dominici corporis ac sanguinis, quousque ad nos redeat, audeat mysteria sumere, nisi forte vicino mortis insistente periculo.

EPISTOLA VIII.

GREGORII PAPÆ I.

AD LEONEM EPISCOPVM CATANENSIVM.

De portionibus clericorum.

Gregorius Leoni episcopo Catanensium.

AD hoc locorum gradus rationis ordo distinxit, & iudicia esse constituit, vt nec præpositi in opprimendos se frustra valeant occupare subiectos, nec subiectis iterum contra suos præpositos effrenata sit resultandi licentia. Et ideo quia post decimam quintam nuper indictionem ela-

psam, ecclesie tue acolythi, dato contra te capitulari, quædam conquesti sunt; ne aut in tue fraternitatis inuidia remanerent, aut illos in suis videremur petitionibus non audire, dilectissimo filio nostro Cypriano diacono ea subtiliter inquirenda mandauimus. Qui iniuncta cognoscens, quid de capitulo vnoquoque decreuerit, inquisitioni nostræ est subtilius patefactum. Et quia inter alia de quarta portione clerus hoc tenendum statuit, vt vnam portionem hi qui in sacro loco sunt positi, & reliquas duas clerus accipiat, & latores præsentium Donatus presbyter, nec non & Theodosianus atque Viator diaconi, aliorum quoque qui in sacro sunt ordine constituti, relationem ad nos deferentes conquesti sunt, hoc contra antiquam consuetudinem in suo grauamine præiudicialiter statutum, quippe quia de eadem quarta semper se duas partes, & tertiam clerum perhibent consecutum, & petiuerunt ne hæc diffinitio in suo præiudicio permaneat; nos hoc fraternitatis tue dispositioni oportere præuidimus committendum. Volumus ergo, vt quidquid ecclesie tue ex reditu vel quolibet alio titulo fortassis accesserit, quartam exinde portionem sine diminutione aliqua debeas segregare, atque eam secundum Dei timorem presbyteris, diaconis, ac clero, vt tibi visum fuerit, discrete diuidere: ita sane vt vnicuique, sicut meritum laboris exegerit, libera tibi sit, iuxta quod præuideris, largiendi licentia; quatenus & hi qui merentur etiam temporali se sentiant hoc commodo consolari, & alii adiuuante Domino eorum ad melius contendant imitatione proficere.

EPISTOLA IX.

GREGORII PAPÆ I.

AD VITALIANVM EPISCOPVM SIPONTINVM.

De filia Tulliani magistri militiæ ad pristinum habitum reuocanda, & in monasterio detrudenda.

Gregorius Vitaliano episcopo Sipontino.

SI custos religiosi habitus aut esse nosset episcopus, filiam gloriosæ memoriæ Tulliani magistri militiæ, te illicposito, nec proiectis religiosis vestibus ad sæcularem reuer-ti habitum, nec ad nos licuisset peruersam epistolam desti-

Iuo part. 7.
cap. 76.
Grat. 17. q.
1. cap. 18.

nare. Sed quia nimia desidia ac torpore deprimeris, in tuo dedecore res ad præsens illicita impune commissa est. Nam si, vt præfati sumus, sollicitus extitisses, prius ad nos vltio mulieris prauissimæ quam culpa debuit peruenire. Quia ergo tantum hebes, tantumque es negligens, vt nisi canonicam in te fueris coercionem expertus, in aliis districcionem & disciplinam nescias custodire; qualiter debeas esse sollicitus, congruo tibi, si Domino placuerit, tempore demonstrabimus. Præsentia igitur scripta suscipiens euigila, & excitatus saltem exequere quod pressus vsque nunc ignauia distulisti. Instantiæ ergo tuæ sit prædictam mulierem vna cum Sergio defensore nostro comprehendere, & statim non solum ad male contemptum habitum sine aliqua excusatione reuocare, sed etiam in monasterium, vbi omnino districte valeat custodiri, detrudere: & ita omnem circa illam sollicitudinem exhibere, vt quam sit nefarium quod commisit, ex tua possit districcione cognoscere. Qua in re si quis, quod non credimus, clericorum vel laicorum aliquo tibi ingenio tentauerit obfistendum, a sacratissimæ eum communionis participatione suspendere, nobisque renuntiare festina: vt quantum sit execrabile quod præsumperit, postquam consideratione propria non aduertit, emendationis qualitate cognoscat. In his autem omnibus ita te cautum stude ac vigilantem ostendere, vt culpam tuam non geminare neglectus, sed aliquantisper valeat sollicitudo minuere.

EPISTOLA X.

GREGORII PAPÆ I.

AD SERGIUM DEFENSOREM.

De filia Tulliani magistri militiæ.

Gregorius Sergio defensori.

Grat. 27. q.
1. cap. Si
homo.

Si homo esses, aut discretionem aliquam habuisses, ita regularis disciplinæ debuisti custos existere, vt ea quæ illicite illic committuntur, ante vindicta corrigeret, quam ad noseorum nuntius perueniret. Sed dum nimia te facit stultitia negligentem, non solum de illis offendimur, sed etiam ad vlciscendam desidiam tuam nihilo minus prouocamur. Omni ergo dilatione omnique excusatione postposita,

posita, filiam gloriosæ memoriæ Tulliani magistri militiæ, quæ proiectis, quas sponte assumpserat, religiosis vestibus indumentis se laicis deturpauit, vna cum fratre & coepiscopo nostro Vitaliano festina comprehendere, atque ad religiosum rursus habitum reuocare, ac in monasterium mittere, vbi stricte omnino valeat custodiri. Nec eius custodiam aliquatenus releuari permittas, quousque nostra denuo scripta susceperis. Nam si quolibet modo in hac re negligens vel lentus extiteris, ita in te noueris districtissime vindicandum, vt quod ex te nescis, pœna pollis * referante cognoscere: quia, sicut diximus, si intellectum hominis habuisses, hæc quæ modo facere præciperis a te debuimus etiam cum vltione facta cognoscere.

* al. referante

EPISTOLA XI.

GREGORII PAPÆ I.

AD EVSEBIVM, VRBICIVM, &c.

De lege imperatoris: & quod ex militari habitu nullus nisi ante triennium probatus suscipiendus sit.

*Gregorius Eusebio Thessalonicensi, Urbicio Dyrrachitano, Constantio Mediolanensi, Andreæ Nicopolitano, Ioanni Corinthi, Ioanni primæ Iustinianæ, Ioanni Cretensi * Scorintano, Ioanni Larissæo, Mariniano Rauennati, Ioanni Calaritano Sardinia, & omnibus episcopis Sicilia.*

* Corintano

LEGEM quam piissimus imperator dedit, ne fortasse hi qui militiæ vel rationibus sunt publicis obligati, dum causarum suarum periculum fugiunt, ad ecclesiasticum habitum veniant, vel in monasteriis conuertantur, vestræ studui fraternitati transmittere: hoc maxime exhortans, quod hi qui sæculi actionibus implicati sunt, in clero ecclesiæ præpropere suscipiendi non sunt: quia dum in ecclesiastico habitu non dissimiliter quam vixerant viuunt, nequaquam student sæculum fugere, sed mutare. Quod si etiam tales quoque monasteriū petunt, suscipiendi nullo modo sunt, nisi prius rationibus publicis absoluti fuerint. Siqui vero ex militaribus * numeris in monasteriis conuerti festinant, non sunt temere suscipiendi, nisi eorum vita fuerit subtiliter inquisita. Et iuxta normam regularem debent in suo habitu per triennium probari, & tunc mo-

Iuo part. 10.
cap. 124.
Grat. dist.
53. cap. 1.

* viris

Concil. Tom. 13.

Ffff

nachicum habitum Deo auctore suscipere. Qui si ita sunt probati atque suscepti, & pro anima sua pœnitentiam de perpetratis culpis agere student, pro eorum vita & lucro cœlesti non est eorum conuersio renuenda. Quæ de re etiam serenissimus & Christianissimus imperator, mihi credite, omnimodo placatur, & libenter eorum conuersionem suscipit, quos in rationibus publicis implicatos non esse cognoscit.

Mense Decembri, indictione prima.

EPISTOLA XII.

GREGORII PAPÆ I.

AD SABINIANVM EPISCOPVM IADERTINVM.

De pœnitentia eius acta propter communionem Maximi præuaricatoris, & Florentino episcopo.

Gregorius Sabiniano episcopo Iadertino.

Ioan. diac.
lib. 4. c. 11.

SICVT perseveranti culpæ debetur iure vindicta, ita resipiscentibus est venia concedenda. Nam vt res illa contra se merito iracundiam excitare, sic hæc in sua profus dilectione solet concordiam propagare. Et ideo quia fraternitatem tuam a consortio & communionem Maximi, vbi te prius neglectus impulerat, intantum postea gravitas sacerdotii ad animum reducta suspendit, vt eius sola nullatenus patereris esse segregatione contentus, nisi & in monasterii te claustra recipiens dudum commissa defleres; eapropter in nostra te gratia ad communionem receptum esse non dubites: nam quantum nos prius culpa tuæ caritatis offenderat, tantum pœnitentia mitigauit. Hortor igitur, dilectissime frater, vt gregi dominico pastorem sollicitudinē instanter impendas, lucrumque de commissis ouibus facere diligenter inuigiles, vt tantum tibi copiosæ retributio mercedis exuberet, quantum in aduentum æterni iudicis multiplices laboris fructus obtuleris. Stude itaque in culpa lapsos erigere, stude errantibus regrediendi viam ostendere, stude communionem priuatos ad communionem salubriter gratiam reuocare. Sit ceteris caritatis vestræ reuersio ereptionis officium, sit salutis exemplum; quatenus dum errantes gressus ouium ad septa summi pastoris sollicitudinis vestræ cura direxerit, nec

ipsæ luporū dentibus relinquuntur expositæ, & te in æterna vita, quod summopere petendum est, dignæ compensationis excipiat. De causâ vero quam nobis scripsistis, vt debeamus, ne in vrbe regia contra vos surripiatur, esse solliciti, animos vestros res ista non turbet. Nam responsali nostro omnino studiose mandauimus, vt sollicitum cautumque se debeat exhibere. Et confidimus de Dei nostri potentia, quia id agitur, vt vos nullius contra rationem aut turbare quoquomodo aut premere possit aduersitas. Præterea habitores Epidauriensis ciuitatis Florentium, quem suum esse dicunt episcopum, sibi a nobis restituendum studiosissime poposcerunt, asserentes frustra eum ad solam tantummodo voluntatem Natalis quondam episcopi detrusum exilio. Et ideo quid de eius causâ fraternitas vestra cognouit, nobis suis subtiliter epistolis innotescat. Si autem necdum cognouit, requirat, nobisque renuntiet, vt quidquid de eo statuendum sit certi deliberare adiutore Domino valeamus.

Mense Februario, indictione prima.

EPISTOLA XIII.

GREGORII PAPÆ I.

AD CANDIDVM ABBATEM SANCTI ANDREÆ.

Confirmat concordiam & transactionem inter monasterium sancti Andreæ, & Maurentium magistrum militiæ.

Gregorius Candido abbati monasterii sancti Andreæ ad cliuum Scauri.

SICVT loci nostri consideratio prouidere nos admonet, vt monasteriorum negotia pacis intentio salubri fine distinguat, sic iterum ratione constringimur, consensus nostri auctoritate quæ utiliter decisa fuerint roborare: ne forte cuiusquam excusationis obiectu, quod a religioso proposito, & æquitate valde dissentit, aliquid in dubium contentio recidiua perducatur, & gignat ex pace litigium. Proinde quoniam inter te & Candidum abbatem monasterii sancti Andreæ apostoli positi in hac vrbe Romana in cliuo Scauri, agentem utilitates eiusdem monasterii, & Maurentium gloriosum magistrum militiæ, causa succes-

fionis hereditatisque Ioannis fratris consanguinei prædicti viri, qui in supra scripto monasterio conuersus est ac defunctus, cum nostro quoque consensu commodæ sollicitæque transactionis pagina interueniente decisa est: denique quia cum fidei memorati gloriosissimi magistri militiæ sinceritas olim nobis veraciter nota sit & bene comperta, vt ad satisfactionem posset omnino sufficere etiam dato corporaliter sacramento, firmaret nihil se in fraude versatum, aut aliquid occultasse, sed omnia integre prodidisse: idcirco huius decreti præceptique nostri serie transactionem decisionemque inter te & præfatum Maurentium gloriosum habitam, ratam habentes, per omnia confirmamus, nec in totum partemve aliqua ratione conuelli, sed eam habere perpetuam decernimus firmitatem. Cui rei si quis, quod non credimus, contrariam afferre quoquo modo tentauerit voluntatem; ille quidem reum se ante Deum esse nouerit, qui nititur ea quæ vtiliter sunt finita rescindere: nam eidem decisioni transactionique nihil se derogare cognoscat. Vt ergo & sæpè dicti gloriosi Maurentii maneret illibata securitas, & tu nihil de his quæ decisa sunt valeas dubitare, simile ei præceptum pro vtraque partium munitione concessimus.

EPISTOLA XIV.

GREGORII PAPÆ I.

AD ADEODATVM ET MAURENTIVM EPISCOPOS.

Perseuerantiam boni operis commendat laudatque.

Gregorius Adeodato & Maurentio episcopis Africa a paribus.

MVLTVM, frater carissime, sinceritatis tuæ bono conaudieram, præsentium portitoris Pauli fratris & coepiscopi nostri testificatio confirmavit. Qui tanto latius quanta in nobis sollicitudo ecclesiastici ordinis, quantaque cura sit rectitudinis indicauit, quanto hoc & præfens comperit, & in sua amplius defensione cognouit. Quia ergo magnum, sicut nostis, coram Deo nostro est in bonis quemquam indefinenter operibus permanere, fraternitatis vestræ se sollicitudo ad fouendas partes iustitiæ decenter exauiat, & contra ecclesiastici vigoris moderamina, prout

possibile fuerit, prouisionis suæ solatio fieri nihil permittat. Nec vos res aliqua ab huiusmodi intentione remoueat; sed si qua sunt quæ dilectionis vestræ sinceritatem offendunt, & regulas canonicæ discretionis excedunt, vigilantem studete curam impendere, atque ea hortando, suadendo, terrendo emendare, caritatis vnitatem seruare, in quantum vires suppetunt, Deo adiuuante contendite, & excessus auctorem coercionis freno sacerdotali constringite, atque eum ab inuio itinere lingua ducite, & actione reducite, & ita vestram in omnibus efficaciam exhibete, vt Deus omnipotens, qui bonæ voluntatis auctor & intentionis inspector est, velle vestrum & hic adiuuet, & in futura vita remuneret. Supradictum vero Paulum fratrem & coepiscopum nostrum fraternitati vestræ commendantes hortamur, vt idonee caritatem vestram debeat experiri quam prædicat.

EPISTOLA XV.

GREGORII PAPÆ I.

AD VICTOREM ET COLVMBVM.

De contentione parochiarum dirimenda.

Gregorius Victori & Columbo episcopis Numidiæ a paribus.

QUANTO cordi nostro lætitiæ ecclesiæ ordo inculpabiliter custoditus infundit, tanto rescissus tædium doloris imponit, quod prauitatis temeritas in euersionem disciplinæ tentat & quæ sunt olim laudabiliter statuta dissoluere, & quæ fortius punienda præsumere. Præsentium itaque portitoris Cresconii fratris & coepiscopi nostri querela ad nos insinuante peruenit, quod nulla exigente culpa, vel Concilii definiente sententia, ecclesiæ eius parochiæ antiquitus deputatæ a Valentione fratre & coepiscopo nostro ante fere quindecim annos sint irrationabiliter occupatæ, atque eum insuper res decessoris ipsius ad suum, quod dici graue est, arbitrium abstulisse. Quod si ita veritas se habet, quam peruersum, quamve sic execrandum, præcipue religioso præposito, dicere non valeamus. Hac igitur in re, quia nec lenitas nec aliqua debet esse dilatio, fraternitatem vestram præsentem epistola commo- nemus, vt sollicitius requiratis: & si querela eius manifesta

esse constiterit, ablatarum rerum & occupatarum parochiarum restitutione dilectio vestra sine mora succurri provideat, & ita omnia vobis solatiantibus cessante excusatione, iustitia fauente recipiat; vt nec hunc labor obseruationis afficiat, nec de eius damno aliquid lucri inuasor acquirat. Accendat ergo vos zelus æquitatis, accendat iustitiæ reſtitudo. Ad custodiendam in cunctis antiquam ecclesiastici ordinis dispositionem, operam instanter impendite, districtos sollicitosque vos inter culpas & innocentiam exhibete; quatenus & iustitiæ causam habentibus magna de reſtitudinis vestræ sit zelo fiducia, & inquietis de futuro omnis excedendi amputetur occasio.

EPISTOLA XVI.

GREGORII PAPÆ I.

AD COLVMBVM EPISCOPVM NVMIDIÆ.

Paulum episcopum commendat.

Gregorius Columbo episcopo Numidiæ.

QVALITER de fraternitatis vestræ debeamus caritate præsumere, ex mentis nostræ quam circa vos habemus, qualitate colligimus. Nec aliter vos apostolicam sedem diligere, quam ipsa vos diligit arbitramur. Vnde necesse est vt eos quos in ecclesia beati Petri apostolorum principis, vt oportet, deuotos esse cognoscimus, vobis, cuius vitam & actio sacerdotis ornat & dignitas, peculiarius commendemus, de cuius scilicet sinceritate firmum experimentum de præteritis iam tenemus. Frater igitur & coepiscopus noster Paulus præsentium portitor, quantis illis fluctibus quantisque aduersitatibus quatiatur, sanctitatem vestram memorat non latere. Qui quoniam querelas quas de eo ad vos peruenisse signastis, non veras esse, sed instigatione aduersantium contra se asserit excitari, & omnia se fudit patrocinate veritate, vobis cognoscentibus, adiutore posse Domino superare: hortamur, dilectissime frater, vt ei, in quibus fuerit iustitiæ ratio manifesta, manum decenter præbere solatii, atque sacerdotali eum compassionem debeas adiuuare. Nulla ergo vos res ab æquitatis studio, nulla suspendat potentia personarum. Sed innitens præceptis dominicis, omnia quæ sunt reſtitudini aduersa

contemne. In defendendis partibus iustitiæ constanter insiste. Odiapro veritate, si qua sunt, sustinere non renuas; vt tanto maiorem in aduentu Redemptoris nostri fructum mercedis inuenias, quanto eius mandata non negligens, in fauorem iustitiæ & defensionem impenderis.

Mense Martio, indictione prima.

EPISTOLA XVII.

GREGORII PAPÆ I.

AD BONIFACIUM PRIMVM DEFENSOREM.

Vt defensores septem existant, qui regionariorum, notariorum & subdiaconorum priuilegiis vtantur.

Gregorius Bonifacio primo defensori.

ECCLIASTICIS vtilitatibus fideliter insudantes congruæ remunerationis sunt beneficio prosequendi, vt & nos respondisse eorum digne obsequiis videamur, & illi ex indulta consolationis gratia vtiliores existant. Quia igitur defensorum officium in causis ecclésiæ & obsequiis noscitur laborare pontificum, hac eos concessa prospeximus recompensationis prærogatiua gaudere; constituentes, vt sicut in schola notariorum atque subdiaconorum per indultam longe retro pontificum largitatem sunt regionarii constituti, ita quoque in defensoribus septem qui ostensa suæ experientiæ vtilitate placuerint, honore regionario decorentur. Quos quolibet per absentiam pontificis & sedendi in Conuentu clericorum habere licentiam, & honoris sui priuilegia in omnibus statuimus obtinere. Præterea si quis ad prioris locum veniens in alia fortasse prouincia propter vtilitatem propriam deget, hunc necesse est primatus locum per omnia curare, vt ille prior defensorum omnium possit existere, qui & ante prioratus locum in ecclesiasticis vtilitatibus obsequiisque pontificis non destitit per sedulam præsentiam permanere. Hæc itaque constitutionis nostræ decreta, quæ pro defensorum sunt priuilegiis & ordinatione disposita, perpetua stabilitate & sine aliqua constituimus refragatione seruari; siue quæ scripto decreuimus, seu quæ in eis in nostra præsentia videntur esse disposita: nec a quoquam pontificum

in totum partemve ea qualibet occasione conuelli discernimus vel mutari. Nam nimis est asperum, & præcipue bonis sacerdotum moribus inimicum, niti quempiam quacumque rationis excusatione, & quæ bene sunt ordinata rescindere, & exemplo suo docere ceteros sua quandoque post se constituta dissoluere.

Mense Aprili, indictione prima.

EPISTOLA XVIII.

GREGORII PAPÆ I.

AD MARINIANVM EPISCOPVM RAVENNATEM.

Concedit priuilegia monasterio sanctorum Ioannis & Stephani in vrbe Classitana constituto.

Gregorius Mariniano episcopo Rauennati.

Grat. 18. q.
1. c. Quam
fit.

QVAM sit necessarium monasteriorum quieti prospicere, & de eorum perpetua securitate tractare, antea actum vos officium, quod in regimine monasterii exhibuistis, informat. Et ideo quia monasterium beatorum Ioannis & Stephani, quod in Classitana est ciuitate constitutum, cui communis filius Claudius abbas præesse dignoscitur, multa a prædecessoribus vestris præiudicia atque grauamina pertulisse cognouimus; oportet ut fraternitatis vestræ prouisio eorum de futuro quietem salubri ordinatione disponat; quatenus conuersantes illic in Dei seruitio, ipsius quoque gratia suffragante, mente libera perseuerent. Sed ne ex ea quæ magis emendanda est consuetudine quisquam illic quolibet tempore quidquam molestiæ præsumat inferre; necesse est ut hæc quæ inferius enumeranda curauimus, ita fraternitatis vestræ studio debeant custodiri, ut ex eis non possit ulterius inferendæ inquietudinis occasio reperiri. Interdicimus igitur, ut nullus episcoporum aut sæcularium ultra audeat de redditibus, de rebus vel chartis prædicti monasterii, vel de loco aliquo qui ad id pertinet, quocumque modo qualibet occasione minuere, nec immisiones dolosas aliquas facere. Sed si qua forte causa inter Rauennatem ecclesiam & præfatum monasterium euenerit, & pacifice non potuerit ordinari apud electos a partibus, timentes Deum, sine voluntaria dilatione, mediis sacrosanctis euangeliiis finiatur.

niatur. Defuncto vero abbate, cuiuscumque congregationis non extraneus nisi de eadem conuersatione, quem sibi propria voluntate concors fratrum societas elegerit, & qui electus fuerit, sine dolo vel venalitate aliqua ordinetur: quod si aptam inter se personam inuenire nequuerint, solerter de aliis monasteriis sibi similiter eligant ordinandum. Neque viuenti abbati quæcumque persona qualibet occasione in suo monasterio præponatur, nisi forte extantibus, quod absit, criminibus quæ sacri Canones punire monstrantur. Pariter autem custodiendum est, vt inuito eiusdem monasterii abbate ad ordinanda alia monasteria, aut ad ordines sacros vel clericatus officium tolli exinde monachi non debeant. Sed si abundantes fuerint, & ad celebrandas Deo laudes vel vtilitates monasteriorum complendas sufficient, abbas cum deuotione de his qui superfuerint offerat, quos dignos coram Deo inuenire potuerit. Quod si sufficienter habens dare noluerit, tunc Rauennas episcopus ad ordinanda alia monasteria de his qui supersunt tollat. Ad ecclesiasticum tamen officium nullus exinde producat, nisi quem abbas loci admonitus propria voluntate obtulerit. Quisquis autem ex prædicto monasterio ad ecclesiasticum ordinem peruenerit, vltius illic nec aliquam potestatem, nec licentiam habeat habitandi. Obseruandum quoque est, vt descriptio rerum, aut chartarum eiusdem monasterii ab ecclesiasticis fieri non debeat, si quando res exigit, sed abbas loci cum abbatibus aliis rerum inuentarum attestationem faciat. Quotiens autem pro vtilitate monasterii sui ad Romanum pontificem abbas venire vel transmittere forte voluerit, ei modis omnibus liceat. Præterea cum episcoporum aduentus desideranter a monasteriis debeant expectari, quia tamen hospitandi occasione prædictum monasterium temporibus decessoris vestri nobis fuisse nuntiatum est prægrauatum; oportet vt hoc sanctitas vestra decenter debeat temperare, vt visitandi exhortandique gratia ad monasterium, quotiens placuerit, ab eiusdem ciuitatis antistite accedatur. Sed sic caritatis officium illic episcopus impleat, vt grauamen aliquod monasterium non incurrat. Vestram quoque fraternitatem prædictus abbas non solum non metuat ad monasterium fre-

quenter accedere, sed etiam desiderabiliter concupiscat; sciens quod per vos substantia monasterii omnino grauari non possit. Data Mense Aprili, indictione prima.

EPISTOLA XIX.

GREGORII PAPÆ I.

AD EVMDEM.

Claudium abbatem commendat.

Gregorius Mariniano episcopo Rauennati.

QUOD communem filium Claudium abbatem latorem presentium longa apud nos hactenus mora retinuit, res illa fecit, quod magnum nobis, sicut nostis, erat in verbo Dei solatium: quem etiam hic adhuc volueramus diutius retinere, nisi & ipsum ad suum monasterium festinare, & nos congregationi fratrum eius presentiam esse omnino necessariam sciremus. Et ideo quia illum, sicut petiit & exigebat vtilitas, relaxandum esse prospeximus, commendantes eum, hortamur, vt sanctitas vestra sacerdotali eum affectione suscipiat, paternam illi monasterioque ipsius caritatem, sicut decet, impendat; benignitatis suæ eum consolatione refoueat, in eius se tuitionem instanter accommodet, & præsidii sui beneficio liberum ab omni inquietudine redditum, quieti & vtilitatibus fratrum vacare permittat, atque peculiariter, sicut a nobis eum scit diligi, diligat; quatenus & caritatis vestræ affectum, quem olim expertus est, in se multiplicius recognoscat, & nos in vobis inuenisse se gaudeat.

EPISTOLA XX.

GREGORII PAPÆ I.

AD AGNELLVM EPISCOPVM TERRACINENSEM.

De his qui idola colebant & arbores.

Gregorius Agnello episcopo Terracineni.

PERVENIT ad nos quosdam illic, quod dici nefas est, arbores colere, & multa alia contra Christianam fidem illicita perpetrare. Et miramur cur hoc fraternitas vestra districta emendare vltione distulerit. Eapropter scriptis

vos præsentibus adhortamur, vt hos diligenti inuestigatione perquiratis, & veritate cognita, talem in eis faciatis exerceri vindictam, quatenus & Deus placari possit, & aliis eorum vltio correptionis exemplum sit. Scripsimus autem & Mauro nunc vicecomiti, vt fraternitati vestræ in hac re debeat adhibere solatia, dummodo ad comprehendendos eos inuenire excusationem aliquam non possitis. Quia vero comperimus multos se a murorum vigiliis excusare, sit fraternitas vestra sollicita, vt nullum neque per nostrum vel ecclesiæ nomen aut quolibet alio modo defendi a vigiliis patiatur, sed omnes generaliter compellantur; quatenus cunctis vigilantibus, melius auxiliante Domino ciuitatis valeat custodia procurari.

EPISTOLA XXI.

GREGORII PAPÆ I.

AD MARINIANVM EPISCOPVM RAVENNÆ.

Commendat vxorem Ioannis, quæ in controuersiam suæ conditionis vocabatur.

Gregorius Mariniano episcopo Rauennæ.

IOANNES præsentium portitor queritur vxorem suam, molestias * Gregorii cuiusdam refugientem, diu in septis venerabilibus residere, & nullum hæcenus inuenisse solatium. Cuius quia de conditione esse controuersiam asserit, & vestræ eam fraternitati periiit commendandam, his vos hortamur affatibus, vt eidem mulieri, seruata æquitate, debeatis tuitionem impendere, & a nullo eam contrarationis ordinem grauari aliquo modo permittatis. Sed si de statu eius quæstio perseverat, studii vestri sit, vt sine oppressione aliqua, legali modo ad iudicium veniatur; quatenus dum veritate cognita quod iuris ordo suaferit fuerit definitum, neutra se pars aliquod doleat præiudicium pertulisse.

Mense Maio, indictione prima.

EPISTOLA XXII.

GREGORII PAPÆ I.

AD IOANNEM EPISCOPVM SYRACVSANVM

De Felice quodam Christiano a Samaræi seruitio
liberato.*Gregorius Ioanni episcopo Syracusano.*Iuo part. 13.
cap. 103.
Ioan. diac.
lib. 4. c. 48.

FELIX præsentium portitor questus nobis est, cum sit de Christianis natus parentibus, a quodam Christiano Samaræo se, quod dici scelus est, esse donatum. Et dum huiusmodi superstitionis homines Christiana quolibet modo mancipia possidere nec ratio legis nec reuerentia religionis admittat; se tamen per decem & octo annos in eius asserit seruitio permanfisse. Sed cognoscente hoc sanctæ memoriæ decessore vestro Maximiano, ab eo se, zelo, sicut decuit, sacerdotali commoto, de Samaræi seruitio nefario dicit liberatum. Sed quia eiusdem Samaræi filius post quinque annos factus dicitur Christianus, & supradictum Felicem in eius seruitium, quantum ipse dicit, quidam nituntur redigere, sanctitas vestra hæc quæ edocti sumus diligenter inquirat: & si ita ei esse constiterit, eum tueri studeat, & a nullo sub qualibet occasione grauari permittat; quia dum superstitiosæ sectæ mancipia dominos suos ad fidem præcedentia seruitio eorum aperte redigi iura prohibeant, quanto magis hic de Christianis parentibus natus, & factus a paruulo Christianus, hanc non debet quæstionem aliquo modo sustinere, maxime quia nec patris eius esse seruus potuit, quem liquet ex praua potius præsumptione pœnam posse venientem de legibus sustinere. Et ideo, sicut diximus, ita eum sanctitatis vestræ defensio rationabiliter tueatur, vt nulli eum sub quolibet argumento sit aliquatenus affligendi licentia.

EPISTOLA XXIII.

GREGORII PAPÆ I.

AD RVSTICIANAM.

Hortatur vt Romam veniat. Et de precio in captiuos
expenſo.

Gregorius Ruſticianæ patriciæ.

IAMDVDVM veſtræ excellentiæ me ſcripſiſſe, & ſæpius mo-
nuiffè reminifcor, vt beati Petri apoſtolorum principis
limina reuidere feſtinet. Et quæ tanta ſit Conſtantinopo-
litana ciuitatis delectatio, quæve Romana vrbe obli-
uio, ignoro: obtinere apud vos hac ex re nunc vſque nihil
merui. Quantum enim ad colligendas æternæ vitæ mer-
cedes veſtræ animæ expedire poſſit, quantum etiam glo-
rioſæ filia veſtræ domnæ Eufebia in omnibus congruat, &
nos ſubtiliter attendimus, & vos conſiderare ſubtilius po-
teſtis. Filium vero meum Petrum hominem veſtrum,
quem vltra ætatem ſuam ſapere, & maturitati ſtudere
cognoui, ſi requiritis, inuenietis quantus hic omnium ha-
bitantium circa excellentiam veſtram amor ſit, quantum-
que deſiderium vt vos reuidere mereantur. Et ſi præci-
piente Domino ſacris eloquiis admonemur, vt etiam ini-
micos diligere debeamus, penſandum nobis eſt quantæ
culpæ ſit etiam amantes minime amare. At ſi forte dicitur
quod amamur, nos certiffime ſcimus, quia nemo poteſt di-
ligere quos non vult videre. Sin vero gladios Italia ac bel-
la formidatis, ſolicite debetis aſpicere quanta beati Petri
apoſtolorum principis in hac vrbe protectio eſt, in qua
ſine magnitudine populi, & ſine adiutoriis militum, tot
annis inter gladios illæſi, Deo auctore, ſeruamur. Hæc nos,
quia amamus vos, dicimus. Sed omnipotens Deus quid-
quid animæ veſtræ in perpetuum, quidquid opinioni do-
mus in præſenti conſpicit expedire, concedat. Decem ve-
ro auri libras, quas in captiuorum redemptionem excel-
lencia veſtra tranſmiſit, præfato filio meo deferente ſufce-
pi. Sed peto vt ſuperna gratia, quæ vobis conceſſit eas pro
animæ veſtræ mercede tribuere, mihi etiam concedat ſine
aliquo peccati contagio diſpenſare, ne vnde vos peccata
detergitis, nos inde maculemur. Omnipotens Deus qui

Gggg iij

debilitatem corporis vestri & peregrinationem vestram conspicit, de sua semper gratia & dulcissimi filii mei domini Strategii vos vita & salute consoletur, quatenus eum & vobis per longa tempora, & sibi ad æternitatem nutriet, vosque cum omni domo vestra & bonis præsentibus repleat, & supernam gloriam habere concedat. Gloriosum vero dominum Eudoxium nostra petimus vice salutari.

EPISTOLA XXIV.

GREGORII PAPÆ I.

AD FAVSTINVM DEFENSOREM.

De conuersione Iudæorum in Agrigentino territorio.

*Gregorius Faustino defensori.*Ioan. diac.
lib. 2. c. 49.

DOMNINA abbatissa monasterii sancti Stephani, quod in Agrigentino est territorio constitutum, indicante comperimus, multos Iudæorum ad Christianam fidem diuina gratia inspirante velle conuerti, sed esse necessarium vt aliquis illuc ex nostro mandato debeat proficisci. Proinde huius tibi auctoritatis tenore præcipimus, vt omni excusatione submota, ad prædictum locum pergere, & desiderium eorum tuis, Deo propitio, adhortationibus adiuuare festines. Quibus tamen si longum vel triste videtur solennitatem sustinere paschalem, & eos nunc ad baptismum festinare cognoscis, ne, quod absit, longa dilatio eorum retro possit animos reuocare, cum fratre nostro episcopo loci ipsius loquere, vt pœnitentia ac abstinentia quadraginta diebus indicta, aut die dominico, aut si celeberrima festiuitas fortassis occurrerit, eos omnipotentis Dei misericordia protegente baptizes: quia & temporis qualitas propter eam quæ sibi imminet cladem, impellit vt desideria eorum nulla debeant dilatione differri. Quoscumque vero ex eis pauperes, & ad vestem sibi emendam non sufficere posse cognoscis, te eis vestem, quam ad baptismum habeant, comparare volumus ac præbere: in quibus precium quod dederis tuis noueris rationibus imputandum. Si vero sanctum pascha elegerint expectare, iterum cum episcopo loquere, vt modo quidem catechumeni fiant, atque ad eos frequenter accedat, geratque sollicitudinem, & animos eorum admonitione suæ adhortationis accen-

EPISTOLARVM LIBER VII. 607

dat: vt quanto expectatur eis longa festiuitas, tanto se prae-
parare & eam desiderio feruenti debeant sustinere. Prae-
terea cum omni studio ac diligentia studii tui sit perscruta-
ri, vtrum supradictum monasterium, cui antedicta Dom-
nina praest, sufficiens sibi sit, an necessitatem aliquam pa-
tiatur. Et quidquid in veritate cognoueris, vel quid de his
qui baptizari desiderant actum fuerit, nobis subtiliter in-
dicare festina.

Mense Iunio, indictione prima.

EPISTOLA XXV.

GREGORII PAPÆ I.

AD SABINIANVM EPISCOPVM IADERTINVM.

Obedientiam eius laudat, & ob contumaciam Maximi
turbari non debere suadet.

Gregorius Sabiniano episcopo Iadertino.

SATIS, frater carissime, de sinceritate tua latifcor, quod
eam solliciti discretionem iudicii & vbi obediendum est
obedire, & vbi resistendum est resistere, studio sacerdoti-
ali cognosco. Cum quanta namque te deuotionis alacritate
submiseris his quae ob culpam praeteriti excessus indixi-
mus, literarum tuarum, quas per latorem praesentium di-
rexisti, pagina reserauit. Nec enim poterat aliter a dilecto
fratre suscipi, quam a diligente mandatum est. Vnde in
omnipotentis Dei miseratione confido, quia ita eius te gra-
tia protegit, vt per hoc etiam ab aliis absolutus, salubriter
paruisse te gaudeas. De hoc vero quod se contristari cari-
tas tua Maximi praearicatoris & excommunicati amu-
latione signauit, turbari non debet, sed decet vt ad mo-
dicum tumentes inaniter fluctus patienter tolerando sus-
tineas, & vndarum spumas perseuerantiae virtute subster-
nas. Nouit enim patientia leuigare quod graue est, & con-
stantia superare quod fauit. Animos ergo tuos aduersitas
non deiiciat, sed accendat. Audacior te in omnibus vi-
gor sacerdotalis ostendat. Nam vera documenta verita-
tis sunt, promptiorem in duris, & fortiorem se quem-
quam in contrariis exhibere. Vt igitur rectitudinis ro-
bura bono deliberationis suae nulla valeat impulsione
conuelli, mentis gressus in eius petrae soliditatem, sicut coe-

pistis, dirigite, in qua Redemptorem nostrum per totum mundum fundasse nostis ecclesiam, quatenus recta sincer cordis vestigia in deo itinere non offendant. Ea vero quæ nobis scripsistis, vel præsentium lator coram positus explicauit, nos non credatis negligenter omittere, sed de his omnino solícite cogitamus. Dilectissimo autem filio nostro Anatolio diacono iam & prius & nunc iterum omnia subtiliter indicauimus, hortantes vt quidquid ad utilitatem ac quietem caritatis vestræ vel filiorum vestrorum pertinet, Creatoris nostri auxilio suffragante augere stricte ac studiose festinet. Et ideo fraternitatem vestram nec mœror afficiat, nec inimicitia cuiuslibet affigat. Nam diuinitatis gratia opitulante in proximo adesse confidimus, vt & præfati præuaricatoris & excommunicati præsumptio districtius reprimatur, & vestra quies, sicut desideratis, adueniat. Excellentissimo quoque filio nostro exarcho, qui nobis eum studet commendare, de prauitate ipsius scribere nequaquam omisimus. Presbyterum vero, de quo nos fraternitas tua latoris præsentium relatione consuluit, nulla ratione in sacro ordine post lapsum aut permanere aut reuocari posse cognoscas. Circa quem tamen mitius agendum est, propterea quod commissum facinus facili dicitur professione confessus. Præterea pariter hic portitor quædam ecclesiæ vestræ priuilegia a nostris concessa prædecessoribus intimaui. De quibus scriptis caritatis vestræ nos subtilius volumus informari, vel si qua ex eis scripta in ecclesiæ vestræ scrinio reiacent, eorum huc exemplaria transmitti necesse est, vt quidquid ad honoris vestri reuerentiam vel gentium præfata ecclesiæ pertinet, libenti animo parare possimus. Glorioso autem communi filio domno Marcello, si huc venire voluerit, instantius suadete, quia omnino eum videre desidero. Si vero illic stare elegerit, ita vobis in caritate qua conuenit exhibete, vt affectui ipsius quem circa vos habet respondere, sicut condecet, valeatis. Omnipotens Deus gratiæ suæ dono vos & custodia protegat, & cor vestrum in ea quæ ei sunt placita semper accendat.

EPISTOLA XXVI.

GREGORII PAPÆ I.

AD VICTOREM EPISCOPVM PANORMITANVM.

De Iudæis non opprimendis iniuste.

Gregorius Victori episcopo Panormitano.

SICVT Iudæis non debet esse licentia quidquam in synagogis suis ultra quam permissum est lege præsumere: ita in his quæ eis concessa sunt nullum debent præiudicium sustinere. Quæ autem nobis in hac vrbe Romana habitantes Hebræi pro his qui Panormi degunt conquesti sunt, data vos ab eis petitio, quæ in subditis tenetur, informat. Si igitur querimonia eorum veritate fulcitur, oportet vt fraternitas vestra, legis serie diligenter inspecta, ita eis quidquid hac de re decretum est custodire debeat ac seruare, vt nec ipsa aliquid iniustum facere, nec illi pati præiudicium videantur. Si vero est aliquid quod ad restituendum ea quæ sunt postulata rationabiliter possit obistere, iudices a partibus eligantur, qui ea quæ æquitati conueniunt valeant definire. Quod si forte illic contentio ipsa finiri nequiverit, ad nos venire causam necesse est; quatenus sine vestra inuidia quæ amica iustitiæ visa fuerint decernantur. Quousque ergo causa ipsa finem accipiat, a consecratione locorum quæ ablata dicuntur fraternitas se vestra suspendat.

EPISTOLA XXVII.

GREGORII PAPÆ I.

AD IOANNEM EPISCOPVM SYRACVSANVM.

De clericis sacra vasa vendentibus.

Gregorius Ioanni episcopo Syracusano.

QVIA peruenit ad nos, quod quidam ex Italiae ecclesiis clerici vasa sacra in Sicilia venundarunt, idcirco Pantaleonem notarium nostrum direximus, vt eadem vasa sollicita * inuestigatione requireret. Qui postquam in vestrae sanctitatis est obsequio occupatus, eandem causam eum cognouimus neglexisse. Oportet ergo vt fraternitas vestra cõgrua debeat sollicitudine prouidere, vt tem-

* ad inquisitione

Concil. Tom. 13.

Hhhh

pore quo vtile esse crediderit, eum ad peragenda ea ipsa debeat relaxare; quatenus & ipsa de illo possit habere solatium, & ipse salubriter valeat quæ sibi sunt mandata Deo adiuuante peragere: quia necesse est vt indictione subsequenti huc veniat, & subtiliter nos coram positus de cunctis informet.

EPISTOLA XXVIII.

GREGORII PAPÆ I.

AD IOANNEM EPISCOPVM SYRACVSANVM.

De præsumptione clericorum Catanensium, qui in ecclesia compagis calceati incedebant.

Gregorius Ioanni episcopo Syracusano.

ECCLESIASTICI vigoris ordo confunditur, si aut temere illicita præsumantur, aut impune non concessa tententur. Peruenit itaque ad nos diaconos ecclesiæ Catanensis calceatos compagis procedere præsumpsisse: quod quia nulli hætenus per totam Siciliam licuit, nisi solis tantummodo diaconis ecclesiæ Messanensis, quibus olim a prædecessoribus nostris non dubitatur esse concessum, bene recolitis. Quia ergo tantæ temeritatis ausus non est leuiter attendendus, cum omni hoc fraternitas vestra subtilitate perquirat: & si ita, sicut ad nos peruenit, inuenerit verum esse, vtrum vel a se, vel alicuius hoc auctoritate præsumpserint, nobis subtiliter innotescat; vt, cognita veritate, quid fieri debeat disponamus. Nam si negligenter ea quæ male vsurpantur omittimus, excessus viam aliis aperimus.

Mense Iunio, indictione prima.

EPISTOLA XXIX.

GREGORII PAPÆ I.

AD EVLOGIUM EPISCOPVM ALEXANDRINVM.

De libris Eusebii, & lignis transmissis.

Gregorius Eulogio episcopo Alexandrino.

VTILIS semper est docti viri allocutio; quia aut discit audiens quod nescire se nouerat, aut cognoscit, quod est amplius, id quod se & nescisse nesciebat. Qua in re ex

audientium numero ego nunc factus sum, cui sanctissima vestra beatitudo scribere studuit, vt cunctorum martyrum gesta, quæ piæ memoriæ Constantini temporibus ab Eusebio Casariensi collecta sunt, transmittere debeamus. Sed hæc neque si collecta non sint, neque si sint, ante vestra beatitudinis scripta cognoui. Ago ergo gratias, quia sanctissimæ vestræ doctrinæ scriptis eruditus cœpi scire quod nesciebam. Præter illa enim quæ in eiusdem Eusebii libris de gestis sanctorum martyrum continentur, nulla in archiuo huius nostræ ecclesiæ, vel in Romanæ vrbs bibliothecis esse cognoui, nisi pauca quædam in vnus codicis volumine collecta. Nos autem pene omnium martyrum, distinctis per dies singulos passionibus, collecta in vno codice nomina habemus, atque quotidianis diebus in eorum veneratione Missarum solennia agimus. Non tamen in eodem volumine quis qualiter sit passus indicatur, sed tantummodo nomen, locus & dies passionis ponitur. Vnde fit vt multi ex diuersis terris atque prouinciis per dies, vt prædixi, singulos cognoscantur martyrio coronati. Sed hæc habere vos beatissimos credimus. Ea vero quæ transmitti voluistis, quærentes quidem non inuenimus, sed adhuc non inuenientes quærimus, & si potuerint inueniri, transmittemus. De lignis autem, quod scribitis quia breuia fuerint, nauis per quam transmissa sunt qualitas fecit: quia si maior nauis venisset, potuimus ligna etiam maiora transmittere. Quod autem dicitis, quia si maiora transmittimus, precium dabit; largitati quidem gratias agimus, sed accipere precium, euangelio interdidente, prohibemur. Nos enim ea quæ transmittimus ligna non emimus, & quomodo possumus precium accipere, cum scriptum sit: *Gratis accepistis, gratis date?* Nunc ergo iuxta modum nauis per nauclerum parua ligna transmisi-
mus, quorum notitia subter annexa est. Sequenti vero anno, si omnipotenti Deo placuerit, maiora præparabimus. Benedictionem autem sancti Marci euangelistæ, imo, quod est verius, sancti Petri apostoli in ea dulcedine qua est transmissa suscepimus, & salutationis alloquium persoluentes, petimus vt beatitudo vestra pro nobis orare dignetur, quatenus & a malis præsentibus mereamur citius eripi, & a futuris gaudiis non excludi.

Ioan. diac.
lib. 3. c. 26.

Math. 10.

GREGORII PAPÆ I.

AD EVLOGIUM EPISCOPVM ALEXANDRINVM.

Agit de conuerfione gentis Anglorum, commemoratque in fancta Calchedonenfi Synodo papam Romanum vniuerfalem appellatum fuiſſe.

Gregorius Eulogio epifcopo Alexandrino.

COMMVNIS filius præſentium lator fanctitatis veſtræ ſcripta deferens, ægrum me reperit, ægrum reliquit: qua ex re contigit vt ad largum veſtræ beatitudinis fontem breuis epistolæ meæ vix parua potuiſſet aqua reſudare. Superni autem muneris fuit, vt in dolore corporis poſitus ſuauiſſimæ veſtræ fanctitatis ſcripta ſuſciperem, quæ me de doctrina Alexandrinæ eccleſiæ, de conuerſione hæreticorum, de concordia fidelium ſublimiter lætificaret, quatenus ipſa mentis lætitia immanitatem mihi moleſtiæ temperaret. Et quidem de bonis veſtris noua ſemper exultatione gaudemus, ſed tamen ita vos perfecte agere, noua eſſe nullo modo deputamus. Quod enim creſcit fanctæ eccleſiæ populus, quod ad cæleſte horreum ſpirituales ſegetes multiplicantur, hoc de omnipotentis Dei gratia, quæ in beatiffimis vobis large influit, nunquam habuimus incertum. Gratias itaque omnipotenti Deo ſoluimus, quia impletum videmus in vobis eſſe quod ſcriptum eſt: *Vbi plurimæ ſegetes, ibi manifeſta eſt fortitudo bouum.* Si enim bos fortis aratrum linguæ in terram cordis audientium non traxiſſet, tanta fidelium ſeges minime ſurrexiſſet. Sed quoniam vere in bonis quæ agitis accreſcit quod & aliis congaudetis, veſtræ vobis gratiæ vicem reddo, & non diſſimilia nuntio: quia dum gens Anglorum in mundi angulo poſita, in cultu lignorum ac lapidum perfidia nuncuſque remaneret, ex veſtræ mihi orationis adiutorio placuit, vt ad eam monaſterii mei monachum in prædicationē tranſmittere Deo auctore debuiffem. Qui data a me licentia, a Germaniarū epifcopis epifcopus factus, cum eorum quoque ſolatiis ad prædictam gentem in finem mundi perductus eſt, & iam nunc de eius ſalute & opere ad nos ſcripta peruenerunt; quia tantis miraculis vel ipſe vel hi qui

De Anglorum conuerſione.

Proſt. 14.

Eulogium fuiſſe in cauſa miſſionis Auguſtini. Is in Germania factus eſt epifcopus.

cum eo transmissi sunt in gente eadem coruscant, vt apostolorum virtutes in signis quæ exhibent imitari videantur. In solennitate autem dominicæ natiuitatis quæ hac prima indictione transacta est, plus quam decem millia Angli ab eodem nuntiati sunt fratre & coepiscopo nostro baptizati. Quod idcirco narraui, vt cognoscatis quid in Alexandrino populo loquendo, & quid in mundi finibus agitis orando. Vestræ enim orationes sunt in eo loco vbi non estis, quorum operationes sanctæ monstrantur in eo loco in quo estis. Præterea de Eudoxii hæretici persona, de cuius errore in Latina lingua nihil reperi, mihi a vestra beatitudine largissime gaudeo satisfactum. Virorum quippe fortissimorum Basilii, Gregorii, atque Epiphaniï testimonia protulistis, & manifeste peremptum cognoscimus eum in quem heroes nostri tot iacula dederunt. De his vero erroribus qui nunc in Constantinopolitana ecclesia probantur exorti, doctissime omnia, & vt iudicium tantæ sedis proferre decuit, respondistis. Vnde omnipotenti Deo gratias agimus, quia adhuc arcæ Dei insunt tabulæ testamenti? in qua quia spiritalis doctrina viget, procul dubio tabulæ legis iacent. Indicare quoque vestra beatitudo studuit, iam se quibusdam non scribere superba vocabula, quæ ex vanitatis radice prodierunt, & mihi loquitur, dicens: Sicut iussistis. Quod verbum iussionis peto a meo auditu remouete, quia scio quis sum, qui estis. Loco enim mihi fratres estis, moribus patres. Non ergo iussi, sed quæ vtilia visa sunt indicare curauï. Non tamen inuenio vestram beatitudinem, hoc ipsum quod memoriæ vestræ intuli, perfecte retinere voluisse. Nam dixi, nec mihi vos, nec cuiquam alteri tale aliquid scribere debere: & ecce in præfatione epistolæ, quam ad meipsum qui prohibui direxistis, superbæ appellationis verbum, vniuersalem me papam dicentes, imprimere curastis. Quod peto dulcissima mihi sanctitas vestra vltra non faciat; quia vobis subtrahitur quod alteri plus quam ratio exigit præbetur. Ego enim non verbis quæro prosperari, sed moribus. Nec honorem esse deputo, in quo fratres meos honorem suum perdere cognosco. Meus namque honor est honor vniuersalis ecclesiæ. Meus honor est, fratrum meorum solidus vigor.

Augustini & aliorum miracula.

Plus quam 10000. Anglos vna die baptizat.

Eudoxius hæreticus.

Hæreses Constantinopolitanæ suppressæ.

Iubendi & vniuersalis papæ attributa expuldit Gregorius.

Tunc ergo vere honoratus sum, cum singulis quibusque honor debitus non negatur. Si enim vniuersalem me papam vestra sanctitas dicit, negat se hoc esse quod me fateatur vniuersum. Sed absit hoc. Recedant verba quæ vanitatem inflant, & caritatem vulnerant. Et quidem in sancta Calchedonenſi Synodo, atque post a ſubſequentibus patribus hoc deceſſoribus meis oblatum vestra ſanctitas nouit. Sed tamen nullus eorum uti hoc vnquam vocabulo voluit, ut dum in hoc mundo honorem ſacerdotum diligenter omnium, apud omnipotentem Deum cuſtodirent ſuum. Proinde debitum ſalutationis alloquium ſoluens peto, ut in ſanctis orationibus veſtris mei memores eſſe dignemini, quatenus a peccatorum meorum nexibus, quia meis meritis non valeo, veſtris interceſſionibus me Dominus abſoluat.

EPISTOLA XXXI.

GREGORII PAPÆ I.

AD SECVNDINVM EPISCOVVM TAVROMINITANVM.

De querimonia monachorum monasterii
Castelliensis.*Gregorius Secundino episcopo Taurominitano.*

QVERIMONIAM monachorum monasterii Castellienſis oblata ab eis petitio; quæ tenetur in ſubditis, patefecit. Proinde fraternitas veſtra hæc quæ aſſerunt ſollicita perſcrutari cura ſtudeat. Et ſi ea inuenerit veritate ſubſiſtere, rationem tuitionis illis impendat, & monaſterium, quod monaſterio eorum vnitum eſt, ſecundum conſuetudinem deputatis de congregatione eorum illic monachis prouideat ordinari: quia rationis ordo non patitur ut monaſterium ipſum, & maxime contra voluntatem fundatorum, ab eorum diſpoſitione ad arbitrium ſuum præfertim laica perſona ſubducatur, aut aliquis ſibi in id ius debeat vendicare.

AD DOMINICVM EPISCOPVM CARTHAGINENSEM.

De laude caritatis.

Gregorius Dominico episcopo Carthaginiensi.

SCRIPTA sanctitatis vestræ, quæ latore præsentium deferente suscepimus, ita sacerdotalem modestiam loquebantur, vt auctoris sui corporalem nobis quodammo- do præsentiam blandirentur. Nec enim sermo rarus aliquid officit, vbi manet in animis continuus dilectionis affectus. Magna autem caritas virtus est, dilecte frater, quæ sinceritatis suæ vinculo alterna mutuo affectu corda constringit, & ea a gratiæ non finit compage dissolui, disincta coniungit, vnita custodit, & ignotos sibi imagine reddit cognitos per amorem. Quisquis igitur in huius cardine mentem figit, eum de supernæ patriæ habitaculo cuiuslibet aduersitatis impulsio non euellit; quoniam quocumque se verterit, a mandatorum limite non excedit. Vnde & in eiusdem caritatis laude per egregium prædicatorem dicitur: *Quæ est vinculum perfectionis.* Quantæ itaque sit laudis aspicimus, quæ perfectionem non solum in mente generat, sed etiam ligat. *Coloss. 3.* Quia igitur huius virtutis igne succensum tuarum te prodit locutio literarum, vberi in Domino exultatione latificor, atque opto vt hæc in te magis magisque resplendeat; quia lux gregis flamma est pastoris. Decet enim pastorem, decet dominicum sacerdotem moribus & vita clarescere; quatenus in eo tamquam in vitæ suæ speculo plebs commissa & eligere quod sequatur, & videre possit quod corrigat. Scientes præterea vnde in Africanis partibus sumpserit ordinatio sacerdotalis exordium, laudabiliter agitis quod sedem apostolicam diligendo ad officii vestri originem prudenti recordatione recurritis, & probabili in eius affectum constantia permanetis. Certum quippe est, quia vestro honori additis, quidquid reuerentiæ ac deuotionis ordini sacerdotali exhibetis; quia per hoc vt vicaria erga vos dilectione adstringi debeat inuitatis. Quod superest, carissime frater, omnipotentem Dominum assidua oratione posca-

mus; quatenus cordis nostri gressus in veritatis suæ trāmitem dirigat, & vt ad cælestia regna perducatur, nominis officium protectionis suæ gratia operibus nos exhibere concedat.

Mense Augusto, indictione prima.

EPISTOLA XXXIII.

GREGORII PAPÆ I.

AD IOANNEM EPISCOPVM SQVILLATINVM.

De oppressione monachorum Castellienſis monasterii.

Gregorius Ioanni episcopo Squillatino.

GRAVE nimis & contra sacerdotale constat esse propositum, velle cuiusquam monasterii priuilegia olim indulta confundere, & ad irritum quæ sunt pro quiete disposita niti deducere. Quæsti itaque nobis sunt monachi Castellienſis monasterii, quod in fraternitatis vestræ ciuitate est constitutum; quia eidem monasterio quædam contra ea quæ a prædecessoribus vestris promissa ac consuetudine longa seruata sunt festinetis superinducere, & antiquam ordinationem quadam præiudicii nouitate turbare. Proinde his fraternitatem vestram hortamur affatibus, vt, si ita est, ab eius molestia se sine aliqua excusatione contineat, & quæ ei sunt diutius custodita, nullius occasionis tentet vsurpatione conuellere: sed cuncta illibate, & sine aliqua studeat refragatione seruare, & plus sibi in eodem monasterio, quam prædecessoribus suis licuit, nouerit non licere. Quia vero pariter quæsti sunt fraternitatem tuam quædam de monasterio sub xenii quasi specie abstulisse; necesse est vt si quid te indecenter recolis accepisse, sine dilatione restituas, ne auaritiæ te grauius culpa redarguat, quem largum erga monasteria sacerdotalis magis debuerat munificentia demonstrare. Seruatis itaque omnibus, quæ a tuis, sicut diximus, prædecessoribus promissa sunt ac seruata, curæ tuæ sit circa actus ac vitam consistentium illic monachorum te vigilantem insistere; & si quempiam illic prauè conuersari, aut in aliquam immunditiæ, quod absit, culpam inueneris incidisse, districta ac regulari emendatione corrigere. Nam sicut ab iis quæ incongrue vsurpantur fraternitatem vestram volumus abstine-

re,

re, ita in his quæ ad disciplinæ rectitudinem vel animarum custodiam pertinent, esse sollicitam modis omnibus admonemus. Indicauerunt etiam prædicti monasterii monachi, castrum quod Squillitanum dicitur, in solo iuris monasterii eorum esse fundatum, atque ob hoc habitantes illic factis libellis solatium annis singulis spondisse persolvere, sed postea contempsisse, & ab eadem se præstatione superuacue suspendisse. Fraternalitas ergo vestra subtiliter veritatem curet addiscere, & si ita repererit, instanter studeat ut ea quæ promiserunt, quia & ratio exigit, præbere non differant; quatenus & illi quiete quod tenent possideant, & monasterii iura præiudicium non incurrant. Præterea questi nobis sunt prædicti monasterii monachi, abbatem suum terram intra Squillitanum castrum, quæ in sexcentos pedes extenditur, sub prætextu fabricandæ ecclesiæ fraternitati tuæ donationis titulo concessisse; & ideo volumus, quantum parietes possunt ædificatæ ecclesiæ circumdare, iuri ecclesiæ vendicari: quidquid vero extra parietes eiusdem ecclesiæ esse potuerit, ad iura monasterii sine difficultate aliqua reuertatur; quia nec mundanarum legum, nec sacrorum Canonum statuta permittunt res monasterii de iure eius quolibet titulo segregari. Eapropter donationem eiusdem terræ, quæ contra rationem facta est, sine aliqua dilatione restitue.

EPISTOLA XXXIV.

GREGORII PAPÆ I.

AD LEONTIVM EXCONSVLEM.

De cælesti Ierusalem & Babylone.

Gregorius Leontio exconsuli.

QVIA in magna domo non solum sunt vasa aurea & ar- 2. Tim. 2.
gentea, sed & lignea & fictilia, & quædam quidem in honorem, quædam autem in contumeliam; quis ignoret quod & in vniuersæ ecclesiæ sinu alii velut vasa contumeliæ rebus deputantur infimis, alii vero ut honoris vasa rebus aptantur mundis? Et tamen plerumque contingit, ut & ciues Babyloniæ in angaria seruiant Ierusalem, & ciues Ierusalem, id est, cælestis patriæ, in angaria de-

putentur Babylonix. Cum enim electi Dei magnis moribus præditi, modestia ornati, lucra propria non quærentes, terrenis deputantur rebus, quid aliud quam sanctæ Ierusalem ciues in Babylonix opere seruiunt? Et cum quidam in prauis moribus effrenati locum sancti honoris tenent, atque in ipsis quæ benefacere videntur propriam laudem quærunt, quid aliud quam ciues Babylonix supernæ Ierusalem angarias exoluunt? Sic enim Iudas apostolis admixtus diu Redemptorem humani generis prædicauit, signa cum ceteris fecit. Sed quia Babylonix ciuis fuerat, Ierusalem cælesti opus suum in angaria persoluit. At contra Ioseph in Ægyptum ductus terreno palatio seruiuit, curam ministerii in rebus temporalibus gessit, quidquid iuste regno transitorio debebatur, exhibuit. Sed quia sanctæ Ierusalem ciuis extitit, seruitium Babylonix in sola, vt prædictum est, angaria ministravit. Huius ergo, bone vir, esse te sequacem credo, quem terrenis actibus implicatū, mansueto spiritu agere, humilitatis arcem per omnia custodire, & singulis quæ iusta sunt tribuere cognosco. Tanta enim de vestra gloria a multis bona referuntur, vt mihi hæc non libeat audire, sed cernere; eius tamen, quem videre non licet, bona me pascit opinio. Sanctæ autem ecclesiæ, id est, omnium electorum typum tenens mulier, quæ alabastrum fudit, domum repleuit vnguento. Et nos quotiens de bonis aliquid audimus, suauitatis auram quasi per narem trahimus. Et Paulus apostolus cum dicebat, *Christi bonus odor sumus Deo*, patenter datur intelligi, quia saporem se quidem præsentibus, sed odorem absentibus exhibebat. Nos itaque qui per præsentix saporem non possumus, per odorem vestræ absentix nutrimur. De hoc etiam valde gaudemus, quod munera quæ transmisisse vestris moribus dissimilia non fuerint. Oleū quippe sanctæ Crucis & aloes lignum suscepimus: vnum quod tactu benedicat, aliud quod incensum bene redoleat. Decebat igitur vt bonus vir ea transmitteret, quæ iram nobis Domini placare potuissent. Alia quoque in cellariis multa misistis; quia sicut & mente & carne subsistimus, necessarium fuit vt a vobis nunc in vtroque contineri deberemus. De quibus transmissis cur dulcissima mens vestra valde se erubescere fatetur, atque eidem verecundiæ scu-

Luc. 7.

1. Cor. 2.

tum caritatis opponere? Sed in his ego verbis omnimodo gaudeo, quia in tali mentis attestatione cognosco, quod nunquam possit aliena tollere, qui & hoc ipsum erubescit, quod propria largitur. Parua vero appellatis munera vestra, quæ magna sunt: sed credo vt adhuc amplius ex ipsa gloria vestra humilitate proficiant. Et petitis vt hæc bona mente suscipiam. Sed inter ista ad memoriam cuiusdam viduæ duo minuta reducite. Si enim illa Deo placuit, quæ Luc. 21. bono animo pauca obtulit; cur non hominibus placeat, qui mente humili multa dedit? Præterea benedictionem vobis sancti Petri apostolorum principis, clauem sacratissimi sepulcri eius, in qua benedictio de catenis illius est inserta, transmisimus, vt quod eius collum ligauit ad martyrium, hoc vestrum ab omnibus peccatis absoluat.

LIBRI SEPTIMI PARS ALTERA.

Mense Septembri, indictione 11.

EPISTOLA I.

GREGORII PAPÆ I.

AD IANVARIVM EPISCOPVM CALARITANVM.

De exarata messe cuiusdam ante Missarum solennia dominicorum die, & terminis eradicatis post Missarum solennia.

Gregorius Ianuario episcopo Calaritano.

PRÆDICATOR omnipotentis Domini Paulus apostolus dicit: *Seniorem ne increpaueris.* Sed hæc eius regula 1. Tim. 5. tunc in eo seruanda est, cum culpa senioris exemplo suo non trahit ad interitum corda iuniorum. Vbi autem senior iuuenibus exemplum ad interitum præbet, ibi districta increpatione feriendus est; nam scriptum est: *La-* Isa. 42. *queus iuuenum omnes vos.* Et rursus propheta dicit: *Et puer* Isa. 65. *centum annorum maledictus est.* Tanta autem nequitia ad aures meas de tua senectute peruenit, vt eam, nisi adhuc humanitus pensarem, fixa iam maledictione feriremus. Dictum quippe mihi est, quod dominico die, priusquam Missarum solennia celebrares, ad exarandam messem latoris presentium perrexisti, & post exarationem eius Missarum solennia celebraisti. Post Missarum solennia

Concil. Tom. 13.

Iiii ij